

Riigi Teataja

Toimetus ja talitus:

Cesti Ajutise Walitsuse
ruumides Tallinnas.

*

Ilmub

tarwidust mööda.

Nr. 1

Kesknädalal, 27. nowembril 1918.

Nr. 1

Ajutise Walitsuse määrus 19. nowembrist 1918: Ajutise Walitsuse määrused astuvad jõusse „Riigi Teatajas“
awaldamisega, kui määruses eneses teist tähtaega ära tähendatud ei ole.

Manifest kõigile Cestimaa rahwastele.

Cesti rahwas ei ole aastasadade jooksul kaotanud tungi iseseiswuse järele. Põlwest põlwe on temas kestnud salajane lootus, et hoolimata pimedast orjaööst ja wõdrast rahwaste wägivalisusest weel kord Cestis aeg tuleb, mil „kõik piirud kahel otsal lausa lööwad lõkendama“ ja et „kord Kalew koju jõuab oma lastel õnne tooma.“

Nüüd on see aeg käes.

Ennekuulmata rahwaste heitlus on Wene tsaaririigi pehastanud alustoed põhjani purustanud. Üle Sarmatia lagendiku laiutab end häwitaw korralagedus, ähwardades oma alla mätta kõiki rahwaid, kes endise Wene riigi piirides asuwad. Lääne poolt lähenewad Saksamaa wõidukad wäed, et Wenemaa pärandusest omale osa nõuda ja kõige pealt just Balti mere rannamaid oma alla wõtta.

Sel saatuslikul tunnil on Cesti Maapäew kui maa ja rahwa seaduslik esitaja ühemeelsele otsusele jõudes rahwawalitsuse alusel seiswate Cesti poliitiliste parteidega ja organisatsioonidega, toetades rahwaste enesemääramise õiguse peale, tarwilikuks tunnistanud, Cesti maa ja rahwa saatusse määramiseks järgmisi otsustawaid samme astuda:

Cestimaa tema ajaloolistes ja etnograafilistes piirides kuulutatakse tänasest peale iseseiswaks demokraatlikuks wabariigiks.

Iseseiswa Cesti wabariigi piiridesse kuuluwad: Harjumaa, Läänemaa, Järvamaa, Wirumaa ühes Narwa linna ja tema ümbruskonnaga, Tartumaa, Wõrumaa, Wiljandimaa ja Pärnumaa ühes Lääne mere saartega — Saare, Hiiumaa ja Muhumaaga ja teistega, kus Cesti rahwas suures enamuses põliselt asumas. Wabariigi piiride lõpulik kindlaksmääramine Lätimaa ja Wene riigi piiriäärsetes maakohdades sünnib rahwahääletamise teel, kui praegune ilmasõda lõppenud.

Õeldähendatud maakohdades on ainsamaks kõrgemaks ja korraldawaks wõimuks Cesti Maapäewa poolt loodud rahwawõim Cestimaa Päästmise Komitee näol.

Kõigi naabririikide ja rahwaste vastu tahab

Cesti wabariik täielikku poliitilist erapooletust pidada, ja loodab ühtlasi kindlasti, et tema erapooletus nende poolt niisama ka täieliku erapooletusega wastatakse.

Cesti sõjawägi wähendatakse selle määrani, mis sisemise korra alalhoidmiseks tarwilik. Cesti sõjamehed, kes Wene wägedes teeniwad, kutsutakse koju ja demobiliseritakse.

Runi Cesti Asutaw Kogu, kes üleüldise, otsekohese, salajase ja proportsionalse hääletamise põhjal kokku astub, maa walitsemise korra lõpulikult kindlaks määrab, jääb kõik walitsemise ja seaduseandmise wõim Cesti Maapäewa ja selle poolt loodud Cesti Ajutise Walitsuse kätte, kes oma tegewuses järgmiste juhtmõtete järele peab käima:

1. Kõik Cesti wabariigi kodanikud, usu, rahwuse ja poliitilise ilmawaate peale waatamata, leiawad ühtlast kaitset wabariigi seaduste ja kohtute ees.

2. Wabariigi piirides elawatele rahwuslikele vähemustele, wenelastele, sakslastele, rootslastele, juutidele ja teistele kindlustatakse nende rahwuskultuurilised autonomia õigused.

3. Kõik kodanikumabadused, sõna-, trüki-, usu-, koosolekute-, ühisuste-, liitude- ja streikidewabadused, niisama isiku ja kodukolde puutumatus peawad kogu Cesti riigi piirides wääramata maksmata seaduste alusel, mida walitsus wiibimata peab wälja töötama.

4. Ajutisele Walitsusele tehtakse ülesandeks wiibimata kohtuasutusi sisse seada kodanikkude julgeoleku kaitseks. Kõik poliitilised wangid tulewad otsekohe wabastada.

5. Linna- ja maakonna- ja wallaomawalitsuse asutused kutsutakse wiibimata oma wägivaldselt katkestatud tööd jatkama.

6. Omawalitsuse all seisew rahwamiilits tuleb awaliku korra alalhoidmiseks otsekohe elusse kutsuda, niisama ka kodanikkude ensekaitse organisatsioonid linnades ja maal.

7. Ajutisele Walitsusele tehtakse ülesandeks wiibimata seaduse-eelnõu wälja töötada maaküsimuse, töölisteküsimuse, toitlusasjanduse ja rahaasjanduse küsimuste lahendamiseks laialistel demokraatlistel alustel.

Eesti! Sa seisad lootusriikka tulewiku lähel, kus sa wabalt ja iseseiswalt oma saatust wõid määrata ja juhtida! Usu ehitama oma kodu, kus kord ja õigus walitseks, et olla wääriliseks liikmeks kulturarahwaste peres! Kõik kodumaa pojad ja tütreid, ühinegem kui üks mees kodumaa ehitamise pühas töös! Meie esiwanemate higi ja weri, mis selle maa eest walatud, nõuab seda, meie järeltulewad põlweid kohustawad meid selleks.

Su üle Jumal walwaku
Ja wõtku rohkest õnnista
Mis iial ette wõtad sa,
Mu kallid isamaa!

Elagu iseseisew demokratiline Eesti wabariik.
Elagu rahwaste rahu!
Tallinnas, 24. weebr. 1918.

Eesti Maapäewa Wanemate
Nõukogu.

Maanõukogu otsus kõrgemaist wõimust.

Eesti Maanõukogu otsustas 15./28. novembril 1917:

1) Eesti Maanõukogu tunnistab ennast Eesti maa ainsaks kõrgema wõimu kandjaks, kelle määruste ja korralduste järele Eesti maal tuleb käia, kuni Maanõukogu poolt demokratilise walimise seaduse põhjal wiibimata kokkukutsutaw Eesti Usutaw Rogu kokku astub, et Eestimaa riiklist korda kindlaks määrates maal lõpulikku seadusandlist ja walitsuslist wõimu luua.

2) Igasugused määrused, käsud ja dekreedid, tulgu nemad kelle poolt tahes, on Eestimaaal kuni Eesti Usutawa Rogu kokkuastumiseni maksivad ainuüksi siis, kui Eesti Maanõukogu nemad välja on kuulutanud, kuna wastasel korral neid mitte ei tule täita.

3) Seks ajaks, kui Eesti Maanõukogu mitte koos ei ole, antakse Maanõukogu juhatusesele ja Wanematekogule ühes Maawalitsusega, kui Eestimaa kõrgema wõimu esitajale, õigus rutulikku määrusi ja käskusid Eestimaa elu korraldamiseks välja kuulutada ja maksuma panna, kuni Maanõukogu kokku astudes nende määruste kohta oma otsuse annab.

Wanematekogude otsus Päästekomitee loomisest.

Maanõukogu Wanematekogude otsustas 19. webruaril 1918:

Usutada kolmeliikmeline Eestimaa Päästekomitee, kelle kätte kuni normalsete olude loomiseni kõik riiklik wõim anda. Päästekomitee liikmeteks walida K. Pätš, J. Wilms ja K. Konik.

Päästekomitee päewakäsk Ajutise Walitsuse loomisest.

Päewakäsk nr. 5.

Eesti Ajutise Walitsuse kokkusead on järgmine:

1. Ministrite nõukogu esimees ja siseminister Konstantin Pätš.

2. Ministrite nõukogu abiesimees ja kohtuminister Jüri Wilms.

3. Välisminister Jaan Poska.

4. Sõjaminister kindralstaabi oberst Andres Larka.

5. Raha- ja riigivaranduste minister Juhan Rukk.

6. Raubandus- ja tööstusminister Pätš.

7. Põllutöö- ja toitlusminister Jaan Raamot.

8. Teedeminister Ferdinand Peterson.

9. Töö- ja hoolekandmise minister Willem Maasik.

10. Haridusminister Peeter Pöld.

11. Saksa rahwusajade minister — ajutiselt waba.

12. Rootsi rahwusajade minister — ajutiselt waba.

13. Wene rahwusajade minister — ajutiselt waba.

Tallinn, 24. webruar 1918.

Maapäewa Wanemate Nõukogu nimel:
Eestimaa Päästekomitee.

Eesti Ajutine Walitsus Eestimaa rahwastele.

Eesti Maapäewa Wanemate Nõukogu kuulutas 24. webruaril s. a. manifesti läbi Eesti iseseiswaks demokratiliseks wabariigiks ja andis kõrgema wõimu kolmeliikmelise päästekomitee kätte, kes Eesti Ajutise Walitsuse kokku seadis ja välja kuulutas. Eesti Ajutise Walitsuse välisfaatkonna ettepanekul tunnistasid liitriigid Eesti Maapäewa tegelikult iseseiswaks ainsaks kõrgemaks wõimuks Eestis.

Seega annab Eesti Ajutine Walitsus teada, et ta oma takistatud tegewust uuesti on alganud ja awaldab järgmist:

1. Lähematel päewadel astub kokku Eesti Maapäew, kelle peaüleandeks on Eesti Usutawa Rogu kokkukutsumine üleüldise, ühetasase, otsekohese, salajase ja proportsionalse hääleõiguse põhjal.

2. Kõik üleüldise walimiseõiguse alusel walitud maa-, linna- ja wallaomawalitsuse asutused peawad ajawiitmata oma katkestatud tegewust jätkama juhatusese järele, mida Ajutise Walitsuse wolinikud kohtadel annawad. Wahepeal tegewuses olnud ametiasutustelt ja isikutelt tuleb asjaajamine üle wõtta.

3. Ajutine Valitsus kutsub Eesti rahvast rahuliku usaldusega Ajutise Valitsuse vastutusrikast tegemust toetama ja korda segavatest väljastumistest tagasi hoidma. Maa ja rahva kaitseks on sammusid astunud. Iseäranis külmavere- list ja kohusetundliku lahendamist nõuab toitlus- küsimus, mis senise kontrollimata ja meie maale kahjuliku tegemise läbi kritiliseks on läinud.

Eesti Ajutine Valitsus loodab, et Eesti rahvas sel suurel ajaloolisel silmapilgul oma enese- määramise õigust kulturaliselt tarvitada oskab.

Tallinnas, 11. novembril 1918.

Eesti Ajut. Valitsuse volitusel: J. Poska.

Ajutise Valitsuse kokkusead.

Maanõukogu Vanematekogu otsustas 12. nov. f.a.:

Ajutiselt, kuni Maanõukogu kokkuastumiseni Ajutise Valitsuse kokkuseade järgmiselt ära määrata:

Pea- ja siseminister: K. Päts.

Peaministri asetäitja ja kohtuminister: J. Poska.

Siseministri asetäitja ja rahaminister: J. Rukk.

Wälisminister: D. Strandmann.

Sõjaminister: A. Larka.

Seedeminister: F. Peterson.

Põllutöö- ja toitlusminister: J. Raamot.

Haridusminister: P. Põld.

Ilma portfelli minister: J. Tõnisson.

Tööministri ja tööstuse-kaubanduse ministri kohad Eesti sotsialdemokraatlike Tööliste partei kandidaatide jaoks wabaks jätta.

Leiba linnadele ja maata- rahwale.

Kodanikud!

Leivatagawarad linnades on otsa lõppemas. Sakslaste käest toiduasutusi üle wõttes leidis Eesti Ajutine Valitsus Tallinnas ainult 3400 puuda wilja tagawara eest, mis poolenaelalise portsjoni juures ainult 3 päewaks jätkub. Maata- tamehed maal on samasuguses hädas.

Põllumehed, Teie käes on uue Eesti riigi korra ja walitsuse päästmine: teie käes on wili. Sest nälg on kõige suurem hukatuse tooja ja iga walitsuse korra häwitaja. Seni andsite teie wilsalt toiduaineid, sest teie ei teadnud, kuhu nad läksid. Nüüd teate teie seda. Iga silmapilk on kallid. Demokraatlikud wallawalitsused, astuge wiibimata kokku ja korraldage wilja kogumist, laadimist ja saatmist, kõige pealt Tallinna. Kä- sutage niihästi suur- kui wäikepõllupidajaid iga külwidesfatini pealt 3 puuda wastawat wilja wälja andma. Määrake omalt poolt teatud

päewaks raudteejaama wiljakokkumõtjad ja edasi- saatjad. — Eesti A. W. kohustab ennast wilja eest kohe raudteepaberite üleandmise järele Tallinnas walla esitajatele raha wälja maksuma.

Senine wilja ja leiva hindade mitte õiglane wahekord teeb wõimalikuks wilja hinda tõsta, kuna leiva hind Tallinnas endiseks jääb. Uus wilja hind on raudteejaamas järgmine: rukis ja nisu — 15 rbl. puud, kaer ja oder 13 rbl. puud.

Jaamaülemad, teenijad ja töölised. Andke wäljaspool järjekorda weowõimalust neile, kes toitlusministeeriumi nime peale Tallinna ehk teistes linnadesse uuesti korraldatud toitlus- walitsustele moona koondawad.

Eesti Ajutisel Valitsusel on läbirääkimised käimas Inglise ja Amerikaga, et kõige lähemal ajal pärast läbikäimise awamist siia okeani tagant wilja toadaks. See sissewedu on juba sõ- jariistade-rahuhingimistegi järele täitsa wõima- lik. Nii on meil edaspidi toitluses kergitust loota, ainult waja just praegune kõige lähem kriitiline aeg ühemeelses wastastikus kohuse- tundes läbi pingutada.

Kauplemine siseturgudel kartulitega, heinte ja õlgedega on tänasest päewast waba. Iseäranis kartuli poolest ei ole meil puudust karta. Kõigi toiduainete wäljawedu Eesti riigi piiridest on keelatud, kuna maakonna piiride wahel mingit wahet ei tehta.

Warustage Saksa sõjawäelasi niikaua kui nad Eesti riigi piirides wiibivad.

14. nov. 1918.

Põllutöö- ja toitlusminister: J. Raamot.

Eesti Wabariigi kodanikkudele.

Iseiseiw Eesti Wabariik on teoks saanud.

Eesti rahwa ühemeelse tahtmise peale toetades on Ajutine Eesti Valitsus kõik wõimu Eesti Wa- bariigis oma kätte wõtnud.

Ajutine Valitsus tahab kõik jõu kokku wõtta, et oma kohust Eesti maa ja rahwa vastu täita.

Efimeseks asjaks on, et wabas Eestis seadus- likkus, kindel kord ja kodanikkude julgeolek wiibi- mata ja täielikult maksuma hakkaks.

Üksi omast jõust ei suuda Valitsus midagi. Eesti rahwas ise peab tegemusesse astuma, et oma noort wabadust lõpulikult kindlustada ja kaitsta.

Eesti Rahwawäeks peawad kõik mehed, keda Ajutine Valitsus kutsub, ajawiitmata kokku astuma, et, sõjariistad käes, Eesti piirid wälise hädaohu vastu kaitsta ja maal korra ning rahu üle walwata.

Politiilised kodanikuõigused: ko- dukolde- ja isikupuutumatus, sõna-, koosoleku-, trüki- ja südametunnistuse-wabadus on täielikult maksuma pandud.

Töökaitse seadused, tööliste kinnita-

mine õnnetuste ja haiguste vastu, ühinemise ja streigidõigus astuvad jälle jõusse.

8. tunnil. tööpäew tööstuses ja kaubanduses hakkab uuesti maksma.

Rahwatoitluse kindlustamine on Ajutisel Walitsusel üks tähtsamatest muredest. Wiljatagawarad on maal wäiksed. Nälja hädahoju eest hoidmiseks wõtab aga Walitsus kõik abi nõud tarwitusele. Walitsus on oma saadikute läbi liiduriikide juures sammusid astunud, et Eestimaaile wilja saadetaks.

Eesti Maapäew astub 20. nov. kokku, et hädalikka seaduse-uuendusi kinnitada ja Eesti Asutama Rogu walimise seadust üleüldise, ühesuguse, salajase, otsekohese ja proportsionalse hääleõiguse põhjal sugu peale waatamata wälja anda.

Asutam Rogu peab Eesti Põhjusseaduse kinnitama ja ära otsustama maaküsimuse Eestis, nagu seda Eesti rahwa tulewane edenemine nõuab. Eesti pind peab Eesti rahwa omaks saama. Maa peab Eestis nende kätte minema, kes teda harivad.

Asutam Rogu peab rahwusliste vähemuste õigused Eestis kindlaks määrama.

Praegused päewad on Eesti tulewiku kohta otsustawad.

Eesti tulewik on kindlustatud, kui meie rahwas oma terve jõuga Ajutise Walitsuse ümber kogub, et usus oma elujõu sisse, mis teda 700 aasta wiletsustest, hädadest ja kannatustest üle kandnud, kui waba rahwas oma riiki rajada, kus tulewased põlwed wõiwad paremale tulewikule vastu minna.

Iga kodanik Eestis täitku praegusel ajaloolikul filmapilgul oma kohust rahwa ja maa vastu!

Kui meie ise omal jõul Waba Eesti elusse wiime, siis ei jää Eesti Demokraatlikele Wabariigile täielik tunnistus ka suurte rahwaste poolt mitte tulemata.

Ja iseseisew Eesti wõib täisõigusliku liikmena Rahwaste Liitu astuda.

Tallinnas, 16. novembril 1918.

Eesti Ajutine Walitsus:

Peaministri asetäitja ja kohtuminister:

J. Poska.

Rahaminister ja siseministri asetäitja:

J. Rukk

Sõjaminister: A. Larka

Haridusminister: P. Põld.

Teedeminister: J. Peterson.

Kaubandusministri kohustetäitja:

N. Röstner.

Põllutööminister: J. Raamot.

Töö- ja hoolekandeministri kohustetäitja:

A. Tulp.

Wälisminister: O. Strandmann.

Minister ilma portfelli: J. Tõnisson.

Eesti Rahwawäe kottufutsumine.

Eestimaa piiride kaitseks ja riiklise korra alalhoidmiseks Eesti Demokraatlikes Wabariigis on Eesti Ajutine Walitsus otsustanud wiibimata Eesti Rahwawäge kokku kutsuda.

1) Eesti Rahwawäe ülesandeks on Eesti riiklist iseseiswust kaitsta ja awalikku korda Eesti Demokraatlikes Wabariigis alal hoida.

2) Eesti Rahwawäe arv määratakse esialgu 25.000 mehe peale ja tõstetakse edaspidi tarwimust mööda.

3) Eesti Rahwawäeks kutsutakse wabatahtlikud 21—35 aastani.

4) Kõkkukutse algab 21. novembril. Kui 28. novembriks mõnes maakonnas nõutaw arv rahwawäelasi kokku ei tule, siis tuleb sõjaministri korraldusel meeste sunniwõtmine 21 aastast alates.

Tähendus: Wastuwõetawate meeste arwu üksikute maakondade ja linnade peale määrab sõjaminister ära.

5) Rahwawäelaste wastuwõtmine sünnib maakonna linnades maakonna rahwawäe-komisjonide läbi.

6) Maakonna rahwawäe-komisjoni kokkusead on järgmine:

a) esimees — maakonnawalitsuse esimees;

b) abiesimees — maakonna rahwawäe-ülem (senine maakonna Eesti Raitse Liidu ülem);

d) liikmed:

1) linna omawalitsuse esitaja;

2) maakonna arst;

3) maakonna wallawanemate esitaja;

4) kohalik wallawanem (wastuwõetawa elukoha järele).

7) Kuhu wastuwõetud rahwawäelased teenistusesse lähewad, seda määrab maakonna rahwawäe-ülem sõjaministri juhatusst mööda.

8) Wastuwõetud rahwawäelased ilmuvad teenistusesse oma riides ja saabastes, ühes nädala toidumoonaga.

Tähendus I: Riided ja saapad olgu korralikud. Pesu vähemalt kaks paari.

Peale selle wõtab iga mees magadiskoti, peapadja, teki ja kaks lina kaasa. Kehwad mehed saawad tarwilikud riided ja pesu kohalikult walla omawalitsuselt.

Tähendus II: Nädala toidumoonana saawad wastuwõetawad mehed sellelt talult wõi mõisalt, kelle maa peal mehed elawad; linnas linnawalitsuselt.

9) Rahwawäe warustab sõjariistadega Eesti Ajutine Walitsus.

10) Rahwawäe ülewälpidamise eest hoolitseb Eesti Wabariik.

11) Eesti wabatahtlik Rahwawägi jääb tegevusesse nii kaua, kuni Eesti Wabariigi iseseiswus

lõpulikult kindlustatud ja alaline Rahwa-
wägi korraldatud on, mis mitte hiljem ei sünni
kui eelolewa talwe lõpuks.

12) Rahwawäelastele määratakse tegewa tee-
nistuse ajal tasuks päewaraha 3 mk. ja riide kulu
1 mk. päewa kohta.

Tähendus: Puhkusel olijatele päewa-
raha ja riidekulu ei maksta.

Eesti tulewik, Eesti maa ja rahwa julgeolek
on kindlustatud ainult siis, kui Eestis tõsine de-
mokratiline riigiwõim tõuseb, kes Eesti Wabariigis
seaduslikkust ja wabadust kindlustab ja Eestimaad wäliste hädaohtude
eest kaitses.

Isse tahame mehed olla, kes waba Eesti loo-
wad ja teda kaitseswad.

Sellepärast kõik mehed, kes mõiwad sõja-
riistu kanda, wabatahtlikult Eesti
Rahwawäkke!

Tallinnas, 16. novembril 1918. a.

Eesti Ajutise Walitsuse nimel:

Peaminister: J. Poska.
Sõjaminister: A. Larka.

Ohwitseride ja sõjawäe ametnik- fude kofukutse.

1. Kõik ohwitserid, arstid ja ametnikud, kes
endistes Eesti polkudes teenisid ja kes polgu-
ülema poolt uueks formerimiseks määratud, on
kohustatud wiibimata järgmistesse linnadesse
ilmuma:

1. polk — Tallinna,
2. polk — Tartu,
3. polk — Võrru,
4. polk — Narwa.

Kõik teised Eesti rahwusest ohwitserid, elukut-
selised ja sõjaaegsed, peawad wiibimata Tallinna
sõjawäe staapi Pagari uul. nr. 1 ilmuma, tarwi-
lisi dokumentisid endise teenistuse üle kaasa
wõttes.

2. Kõik Eesti rahwusest weltweblid ja wane-
mad alamohwitserid, kes Wene sõjawäes, reas,
üleaja teeninud ja Eesti sõjawäes teenida soowi-
wad, ilmugu wiibimata, tarwilisi dokumentisid
teenistuse üle kaasa wõttes, polgu staapidesse
järgmistes linnades: Tallinnas, Tartus, Võrus,
Narwas Rakweres ja Pärnus.

Kuni wormiriite muretssemiseni riigi poolt,
peab oma riideid ja saapaid kandma. Riided ja
saapad peawad korralikud olema.

Riigi poolt on söök ja palgaks kuus: weltweb-
litele 225 marka, wanematele alamohwitseridele
175 marka.

Tallinnas, 16. novembril 1918.

Ajutise Walitsuse nimel:

Sõjaminister: A. Larka.

Tööpäewast ja töökaitse seadusest.

Päewakäsk Nr. 1.

Eesti Maanõukogu Wanematekogu ja Ajutine
Walitsus tunnistasid 8-tunnilise tööpäewa ja
1917. a. töökaitse seadused maksmaks.

Olen nende otsuste teostamiseks ajutiselt
tööministeriumi juhatusse enese kätte wõtnud
ja panen ametisemääratud riigiametnikkudele,
omawalitsuse asutustele ja ametiühisustele ette
Maanõukogu Wanematekogu ja E. A. Walit-
suse otsuste täitmise järele walwata ja nende
rikkumise juhtumistest minule teatada.

16. nov. 1918.

Tööministri eest A. Sulp.

Piiride finnipanemine ja alkoholi keeld.

Eesti Raitse Liidu juhatus awaldab järgmise
määruse:

Ajutise Walitsuse nimel, sõjainistri käsul:

1) Pandakse Eesti Wabariigi piirid kinni iga-
sugusele liikumisele tänasest päewast algades. Era-
korraliste lubade wäljaandmise õigus antakse
kuni iseäralise korralduseni Maakonna Liitude ju-
hatajatele.

2) Igasugune sahkerdamine toiduainetega on
keelatud.

3) Täna päewaga lõpetatakse ajutiselt iga-
sugune alkoholi müük.

4) Järwa ja Wirumaa Raitse Liidu liik-
metel tuleb kohalise liidu juhatusse poolt määra-
tud armul wiibimata oma maakonna linna ilmu-
da põhja piiri kaitsefalkade formerimiseks.

Iga ilmuja liige peab kahe nädala toidu-
moonaga warustatud olema. Warustuse ja küüdi
eest peawad hoolitsema maal walla ja linnas
linnawalitsused.

Nende määruste § 1, 2 ja 3 vastu eksijad wõe-
takse kohtulikule vastutusele.

17. nov. 1918.

Eesti Raitse Liidu Juhatus.

Waranduste ostmisest Saksa sõja- wäelaste käest.

Ajutine Walitsus otsustas 16. nov. s. a. järg-
mist määrust ja teadaannet awaldada:

Saksa wäed lahkuwad maalt ja koha peal ole-
wad tagawarad ja ladud wõetakse Eesti Ajutise
Walitsuse poolt üle. Ülewõetaw warandus läheb
Eesti riigi omanduseks, sellepärast on igasugune
erawiisil asjade omandamine lahkuwatelt sõja-
wäelastelt ostu ehk muul teel täiesi keelatud.

Selle keelu vastu omandatud warandused
wõetakse tasuta ära ja süüdlased langewad walju
karistuse alla.

Peaministri eest: J. Poska.

E. A. W. asjaajaja: Ed. Laaman.

Trükiasjade ajutised määrused.

Kuni uute sellekohaste seaduste väljatöötamiseni ja jõusse astumiseni maksavad järgmised ajutised määrused:

§ 1. Igasugune kirjastamine Eestis on waba, niisama ka trükiasjadega kauplemine.

§ 2. Igaüks, kes soovib ajalehte ehk ajakirja välja anda, peab Tallinnas, Tartus ja Narvas siseministrile, mujal Eestimaal — maakonnavalitsuse esimehele sellekohase teadaande sisse andma.

Teadaanded peavad sisaldama teateid järgmiste küsimuste kohta: a) koht, kus ajaleht ehk ajakiri ilmub; b) väljaande nimetus, ilmumise terminid ning tellimise hind; c) ajalehe ehk ajakirja väljaandja ning vastutava toimetaja ees- ja liignimi ning elukoht ja wanadus, kui neid mitu on, siis kõikide elukoht ja wanadus; d) trükikoda, kus väljaanne ilmub. Teadaande vastuvõtmise üle antakse teadaande sisseandjale kvit-tung. Üksnes viimase ettenäitamisel võivad trükikojad ajalehti ja ajakirju trükkida.

§ 3. Vastutavaks toimetajaks võivad olla üksnes isikud, kes Eesti piirides elavad, täie-ealised on ning kelle õigused kohtu otsuste põhjal mitte kitsendatud ei ole.

§ 4. Paragrahv 3 ülesloetud teadetes ette-tulnud muudatuste üle peab viibimata teatama samasuguse korra järele.

§ 5. Igaühes ajakirja ja ajalehe numbris peab ära tähendatud olema: vastutava toime-taja, väljaandja ning trükikoja, kus ta trükitud, kui ka toimetuse aadress.

§ 6. Need nõudmised ei ole maksavad trüki-asjade kohta, mis igapäevaste elutarvituste täitmiseks on määratud, nagu nimekaardid, koos-oleku kutsed j. n. e.

§ 7. Kui ajalehtede ning ajakirjade numbrid, mis § 5 ülesloetud teateid ei sisalda, müügil lei-takse, siis konfiskeeritakse nad viibimata miilitsa poolt ära. Leidub nendes kirjutusi, mis trahwi-wäärilised, siis võetakse nende müüjad ning laia-lilaotajad seaduslikule vastutusele. Kuni kohtu-otsuseni võib sarnastele isikutele trükiasjadega kauplemist siseministri korraldusel ära keelata.

§ 8. Küsimustes, mis selles määruses ette pole nähtud ehk mis kahtlust võivad äratada, tuleb käia Wene Kiigi Ajutise Valitsuse poolt 27. apr. 1917. a. väljantud määruste järele (Wenemaa Ajutise Valitsuse Teataja nr. 55, 16. mail 1917).

§ 9. Trükikojad on kohustatud kõigist asja-dest, mis nad trükiwad, peale nimekaartide, kuu-lutuste j. n. e., saatma 6 eksemplari siseministeriu-mi trükiasjade osakonnale.

18. november, 1918.

Siseministri eest: J. Rukk.

Sekretäri k. t.: K. Lepp.

Ajutiste kohtute sisseseadmise üle.

§ 1. Kõik kohtu asutused Eesti wabariigi pii-rides alustavad päeval, mis kohtuministri poolt kindlaks määratakse, oma tegewust seaduste põh-jal, mis endise ühendatud Eesti ja Põhja-Eiwi-maa kubermangu piirides kuni 24. oktobrini 1917 maksavad olid, järgmiste muudatuste ja täien-dustega:

a) Kohtupidamise keeleks on Eesti keel. Asja-arutamise juures võib teist keelt tarvitada, kui kohus ja asjaosalised seda mõistavad. (Kohtu Asutuste sead. § 557, Tsiviilkohtup. sead. §§ 261, 263, p. 2; 1269, p. 2; 1276, p. 2 ja 405 Krimi-nal Kohtup. sead. § 579).

b) Wallakohtud ja Ülemtalurahwakohtud kao-tatakse ära. Nende võimupiiridesse käiwad asjad lähewad asjakohaste kohtute kätte üleüldiste määruste põhjal (Baltimaa wallakohtu seadus 9. juulist 1889; Ajutised määrused wallakohtute poolt pealepandawate karistuste kohta; Krimi-nalkohtupidam. seadus § 1333—1335, 1348 ja 1349; Tsiviilkohtupidam. sead. § 31, p. 3.).

c) Rahukohtute võimupiirkonda käiwad Nõudmise Asjade Kohtupidam. Sead. § 1806 põhjal kõik Nõudmise asjad kuni 5000 rublani.

d) Rahukohtud on ühtlasi esimeseks astmeks nõudmise ja süüdistuse asjades, mis rahukohtu-niku võimupiirist üle ulatavad. (Kohtu Asutuste sead. § 573).

e) Ringkonna kohus on teiseks kohtu astmeks punkt d all tähendatud nõudmise ja süüdistamise asjades. (Kohtu Asutuste sead. § 556, 77—80², 110 — 113).

f) Warguse, kelmuse ja wõõra wara omanda-mise ning raiskamise asjus, kus esimest kohtu-astet kuriteo objekti wäärtus määrab, suurenda-takse Rahukohtu võimupiiri ulatust kuni 3000 rublani, kusjuures wangistamise aja ülemäär siiski Rahukohtu trahwiseaduses §§ 169—181 ettenähtud määra-st üle ei või ulatada.

g) Süüteo asjades, kus kahjutasu nõudmine üle 3000 rubla ulatab, on esimeseks kohtuastmeks Rahukogu. (Tsivilasjade kohtupidamise seadus § 184, kaelakohtu Kohtupidamise sead. § 172).

h) Ülemaks kassatsiooni kohtuks on Rõrgem Kiigikohus.

i) Nõudmise asjades, mille wäärtus mitte üle 100 rubla ei ole, ja süüteo asjades, kus karistus üle 50 rubla ehk 7-päewase aresti ei ulata, võib kaebada Rahukogusse ainult kassat-sioni teel (Kriminal kohtupidamise sead. 124., Tsivil kohtupidam. sead. §§ 162., 134.).

k) Kohtuotsuste täitmist nõudmiste asjades alla 500 rubla tuleb maakondades kohaliku mi-litsa läbi toimetada. Raebtused miilitsa peale täitmise asjades tõstetakse rahukohtunikkude juu-res Tsivil kohtupidam. seaduse korra järele kohtu-pristawite kohta. (Tsivil kohtupidam. sead. § 1841¹ — 1841²).

1) Rahukogude esimeestele määratakse üks abi (Kohtu Asutuste sead. § 559.).

m) Kohtu-uurijad võivad Rahukogu ja Ringkonnakohtu eesistujad nende kohtute istumistest kohtuliikme õigusega osa võtma kutsuda.

n) Wene wabariigi Ajutise Walitsuse määrus ajutiste kohtute kohta Narwa linnas kaotab oma jõu. (Wene Ajutise Walitsuse Teataja nr. 7 — 12. märtsist 1917.).

§ 2. Prokuröri ametkond asub Kohtuministeriumi juures (Kohtu Asutuste sead. §§ 124. ja järgm.).

§ 3. Ringkonnakohtu esimees võib prokuröri ettepanekul rahukohtunikule ülesandeks teha ajutiselt kohaliku kohtu-uurija kohuseid täita (Kohtu Asut. sead. § 79 ja järgm.).

§ 4. Okupatsiooniegsedes kohtutes pooleli olevad asjad pandakse asjaosaliste palve peale sellekohastes kohtutes käima.

§ 5. Administratiivkohtu osakonnad asuvad Rahukogude juures. Rahukogude otsuste peale administraiiv asjades võib Rõrgemasse Riigikohtusse edasi kaevata. (Wene Wabariigi Ajut. Walitsuse seadlus — Ajutise Wal. Teataja 9. juun. 1917. nr 75.).

§ 6. Kuni sellekohase uue seaduse väljatöötamiseni määrab kohtunikka ja kohtu-uurijaid, prokuröri ja tema abilisi ametisse Ajutine Walitsus.

18. nov. 1918.

Peaministri a. t. ja kohtuminister

J. Poska.

Ajutise Walitsuse asjaajaja:

Ed. Laaman.

Üleandmise leping.

Baltimaade jaoks määratud Saksa riigi peawoliniku hra August Winnigi ja Eesti Ajutise Walitsuse esitajate hrade teedeministri Petersoni, Dr. Koniku, wann. adv. Birki, kaupm. Puhki ja Heinrich Luhti wahel:

1. Ülemat riigivõimu Eesti etnograafilises piirkonnas käsitab Eesti ministerium Ajutise Walitsuse kujul, kes Eesti Maapäewa ees wastutatav.

2. Kogu walitsemine selles piirkonnas läheb, niivõrd kui see juba sündinud ei ole, 21. novembrist saadik Eesti Walitsuse asutuste kätte. Ühtlasi võetakse üle kõik bürood, laduruumid, inventar, tagavarad ja kassaseisud, niivõrd kui palju nad mitte sõjawäe omandus ei ole. Ida-panka ja teistesse rahaasutustesse mahutatud awalikud (riigi ja kogukonna asutuste) rahad lähewad Eesti Walitsuse omandusesse üle.

3. Kuni sõjawäed maale jääwad, pole neil mingit õigust walitsuse ja administratiiv-asjadesse segada. Maawalitsus muretseb, sõjawäelaste teenistuse kohtadega käsikäes käies ja ladudes olemaid tagavarasid kaasa tarwitades, sõjawäelaste korterite ja söögi eest. Eesti Walitsus saab wägede

wäljawiimise sammude üle alatafa informitud. Wäljawiimise juures tulewad üle anda sõjawägede poolt tarwitatud sisseseaded, niivõrd kui nad maal eest olid leitud.

4. Postiühenduse võtab Eesti Walitsus üle. Telegrahw ja telefon jääwad ajutiselt kuni edaspidise kokkuleppimiseni sõjawäewalitsuse alla. Elanikud võivad olemaid sisseseadeid piiramata tarwitada; Eesti Walitsus võib wõrgu ülesehitamist ja uute sisseseadete ehitamist wiibimata alustada.

5. Raudtee asjanduse ülewõtmiseni saadab Eesti Walitsus oma komisjarid Sõjawäe-Raudtee-Direksioni (M. E. D.) selle alam-asutuste ja jaamade juure, et niihästi sõjawäelise, kui ka kodanlise läbikäimise tarwidust täita. Raudtee tööliste ja teenijate töötingimised saawad kohe läbi katsutud ja parandatud.

6. Wäljamedu seatakse Eesti Walitsuse asutuste kontrolli alla, kes seda niivõrd, kui see mitte sõjawäe warandusse ei puutu, takistada võivad. Esialgu lahtiseks jääb kokkulepe maal kokkuostetud tooresainete kohta.

7. Eesti etnografiline piirkond lahkub Ülemida tollipiirist wälja. Sissewõetud tollimaksud käiwad üleüldisesse lõpuarwesse.

8. Tartu ülikool läheb kõige hiljem praeguse semestri lõpul Eesti Walitsuse kätte üle.

9. Mõlemad pooled soowivad edaspidiseid läbirääkimisi kõige paremas läbisaamises korraldada.

Walmistatud: Riias, 19. Novembril 1918.

August Winnig.

J. Peterson.

W. Puhk.

Dr. Konik.

H. Luht.

Tõlge alguskirjast õige: A. Birk.

E. A. W. asjade walitseja: Ed. Laaman.

Ajutised administratiivseadused.

Ajutine Walitsus wõttis 19. nov. s. a. wastu järgmised seadused:

Seadus 1. Ülemineku aja kohta.

1. Kõik ametiasutused ja ametnikud on kohustatud oma tegewust senisel alusel ja wiisil jätkama, kuni see tegewus seaduslikkude wõimude poolt lõpetatud, muudetud ehk jälle ametiasutused ära kaotatud ehk ametnikud kõrwaldatud ei ole.

2. Kuni uute seaduste wäljaandmiseni ehk endiste muutmiseni maksawad need seaduslikud määrused, mis 24. oktobrini 1917. a. praeguse Eesti riigi piirides jõus olid, niivõrd kui need seadused Eesti Maapäewa otsust mööda, mis 15. novembril 1917. a. wastu wõetud, Päästekomitee manifesti läbi 25. webruarist 1918. a. kui ka Ajutise Walitsuse endiste ja käesolewa määruse läbi muudetud ei ole.

3. Pärast 1917. a. 24. oktoobrit väljaantud seadustest ja määrustest jäävad ajutiseks maksma need määrused, mis Saksa võimude poolt Liivi- ja Eestimaa jaoks antud, Määrustelehes ja lisas eraldi ära tähendatud on, kusjuures neis määrustes ettenähtud maa-, maakonna- ja linnapealikute õigused ja kohused Ajutise Valitsuse maakonna volinikkude peale üle lähewad, kuna käsuaandja kindrali ja ka ülemjuhataja õigusi ja kohustusi walitsemise asjus sellekohane minister täidab.

4. Igasugused kahtlused selle ehk teise seaduse tarwitusele wõtmise kohta, mis ametikohtades ja ametnikkude juures ette tulewad, lahendab lõpuks Riigikohus, aga tema sisseseadmiseni kohtu-minister.

Seadus 2. Riigi keele kohta.

Kõikides ametiasutustes ja kõikides ametnikkude juures seatakse nii ruttu, kui asjaajamine lubab, Eesti keel kui ametlik keel sisse.

Kohalikkude wenelaste alalistes asukohtades Peipsi järwe ümbruses ja rootslaste asukohtades Eäänemaal tarwitatakse Wene ehk Rootsi keelt.

Seadus 3. Endiste määruste kohta.

Kõik sunduslikud määrused, mis käsuaandjate kindralite, maa-, maakonna- ja linnapealikute poolt tänapäewani välja antud, kaotawad oma jõu ja nende asemele tulewad need seaduslikud määrused tarwitusele wõtta, mis endise kubermangu walitsuse võimude ja linnawolikogude poolt välja olid kuulutatud.

Seadus 4. Maa administratiivse jaotuse asjus.

1. Eesti riik jaotatakse administratiivselt kümnesse maakonda.

2. Ajutise Valitsuse esitajateks on maakonna volinikud.

Tarwidust mööda määrab Ajutine Valitsus oma volinikka üksikute wäiksemate ringkondade ja linnade tarwis, nende wõimkonda ja ülesandeid eriliselt kindlaks määrates.

3. Maakonna volinikud täidawad kohuseid ja tarwitawad õigusi, mis kubermangu komisjaridel ja maakonna komisjaridel kanda ja tarwitada oli.

4. Maakonna volinikka määrab Ajutine Valitsus; ringkondade volinikka määrab sise-minister.

Seadus 5. Määruste jõusseastumisest.

Ajutise Valitsuse määrused astuwad jõusse „Riigi Teatajas“ awaldamisega, kui määruses eneses teist termini ära tähendatud ei ole.

Peaministri eest: J. Poska.

E. A. W. asjaajaja Ed. Laaman.

Põllutöö- ja toitlusministri ajutised määrused toitlusforralduste kohta.

1) Ülemaks toitlusasutuseks Eestis on Põllutöö- ja Toitlusministeri Toitlusosakond.

2) Maakondades korraldab toitlusasja maakonna-omawalitsus.

3) Linnades on toitlusasja korraldajaks linna-omawalitsus.

4) Maakonna- ja linna-omawalitsuste juurde tulewad asutada iseäralised toitlusosakonnad.

5) Valdades (walla juurde kuuluvad mõisad ühes arwatud) on toitlusasja korraldus walla-omawalitsuse käes.

Tallinnas 21. nov. 1918.

Põllutöö- ja toitlusminister:

Dr. J. Raamot.

Toitlusosakonna juhataja: J. Puhk.

Põllutöö- ja toitlusministri määrused piimaga, piimasaadustega ja munadega kauplemise kohta.

1) Piimaga, piimasaadustega ja munadega kauplemine on waba.

2) Piima, piimasaaduseid ja mune on keelatud Eesti riigi piiridest välja wiia. Riisama on keelatud piima ja piimasaaduseid mannermaalt saartele wiia.

3) Igasugune juustu valmistamine on keelatud.

Tallinnas, 21. nov. 1918.

Põllutöö- ja toitlusminister:

Dr. J. Raamot.

Põllutöö- ja toitlusministri määrused liha, lihasaaduste ja kala kohta.

1) Lihaga kauplemine on waba.

2) Liha, lihasaaduste ja kala wäljawiimine Eesti riigist on keelatud; liha, lihasaaduste ja kala wedamine mannermaalt saartele on keelatud.

3) Worstitegemine on lubatud ainult hobuse lihast.

4) Hobuseliha ja hobuseliha saadustega kauplemine on lubatud ainult iseäralistes karnides. Sellekohaste karnide siltidel peab tähendatud olema, et seal hobuseliha müüakse.

5) Linnawalitsustel on õigus tapamaja poolt alawäärtuslikeks tunnistatud liha ainumüügi õigust oma kätte wõtta.

6) Riigi protsendimaks tapaloomade pealt tuleb 10-kordselt sellest suurusest wõtta, kui teda jaanuarikuul 1915. wõeti. Seda maksu on tapamajade walitsused kohustatud sisse nõudma ja Põllutöö- ja Toitlusministeri weterinär- osakonna arwele kandma.

Tallinnas, 21. nov. 1918.

Põllutöö- ja Toitlusminister:

Dr. J. Raamot.

Toitlusosakonna juhataja: J. Puhk.